

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2019/20:2

Fredagen den 20 september

§ 1 Konkurrenskraft – Inre marknad och industri

Näringsminister Ibrahim Baylan

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft den 27 maj 2019**

Återrapport från informellt ministermöte den 5 juli 2019

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft den 26 september 2019**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkommen hit, statsrådet Ibrahim Baylan med medarbetare!

Vi börjar som vanligt med punkten återrapport. Finns det något att säga något om den?

Anf. 2 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru ordförande! God morgon, EU-nämnden!

Nej, men om det finns några frågor besvarar vi förstås dem.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går till dagordningspunkt 3, Utveckla vår ekonomiska bas och 3 a, Vision om en långsiktig strategi för hållbar tillväxt.

Anf. 4 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru ordförande! Rådet kommer att ha en diskussion om en hållbar tillväxtagenda i EU, baserat på ett papper som det finländska ordförandeskapet har tagit fram. Ordförandeskapet avser att efter diskussionen uppmana den inkommande kommissionen och nästa ordförandeskap att arbeta vidare med frågorna som lyfts fram i rapporten och följa upp dem systematiskt.

Dagordningspunkten bör förstås ses i ljuset av att medlemsländerna i slutsatser från Europeiska rådet och konkurrenskraftsrådet uppmanat kommissionen att ta fram en långsiktig industristrategi för unionen. I slutsatserna från Europeiska rådet uppmanas kommissionen att ha en integrerad ansats som för samman alla relevanta politikområden och därmed skapar starkare länkar mellan industripolitiken, den inre marknaden, forsknings- och innovationspolitiken, digitaliseringspolitiken och inte minst miljö- och klimatpolitiken.

I diskussionen på konkurrenskraftsrådets möte avser regeringen att framföra att den övergripande svenska målsättningen är en modern och framåtriktad politik som stärker den europeiska industrins konkurrenskraft och utnyttjar den potential som finns i världens största sammanhållna inre marknad.

EU:s industripolitik ska ta till vara de möjligheter som struktur-omvandlingen, digitaliseringen och den gröna omställningen innebär och bidra till lösningar på de utmaningar som EU i dag står inför. Industrin och industrins innovationskraft är nödvändig för att EU och dess medlemsländer ska kunna möta de globala och nationella samhällsutmaningar vi har.

Vidare är också målet att främja och stärka den inre marknaden genom att politikområdet förblir högprioriterat under nästkommande kommission och femårsperiod. Tidsperioden bör präglas av ett starkt fokus på genomförande och efterlevnad.

Inre marknadspolitiken bör utformas utifrån en bred ansats innefattande samtliga politikområden som har stor inverkan på den inre marknadens funktion och med beaktande av den internationella handelspolitiken och EU:s globala konkurrenskraft.

Det kommer att krävas särskilda ansträngningar på tjänsteområdet och en fortsatt anpassning till den digitala ekonomin i en tid när oerhört mycket sker samtidigt. Det gäller såväl digitalisering som artificiell intelligens och automatisering – ja, ni vet vilken teknisk utveckling vi är mitt inne i.

I grunden ser regeringen positivt på pappret från det finländska ordförandeskapet och kommer, om det är EU-nämndens mening, att kunna välkomna att det skickas till den inkommande kommissionen.

Anf. 5 JENS HOLM (V):

Det här är en fråga som rör strategi för hållbar tillväxt. Jag tycker att det ministern har sagt låter bra.

I den svenska ståndpunkten trycker ministern mycket på marknadens funktionssätt och lyfter särskilt upp statsstöds- och konkurrensregler. Just statsstödsreglerna har varit väldigt ifrågasatta utifrån ett klimatperspektiv. Det finns mängder av exempel på länder som vill gå fram genom att till exempel tillfälligt subventionera en viss verksamhet eller sänka skatter för hållbara drivmedel eller liknande, men där det hamnar i strid med statsstödsreglerna då det uppfattas som ett statligt stöd. Då kan länderna inte göra det. Det har många gånger varit fallet för Sverige.

Den europeiska batterialliansen, som tas upp i slutet på dagordningen, är intressant. Vi kanske återkommer till den. Men jag vet att människorna bakom den har pekat ut statsstödsreglerna som ett hinder för att bygga upp en europeisk batteriproduktion för elbilar. Det är alltså utifrån ett klimatperspektiv uppenbart att statsstödsreglerna är obsoleta och att de ensidigt tittar på konkurrens och inte på klimatomställning.

Jag undrar därför om ministern är beredd att lyfta upp statsstödsreglerna utifrån hållbarhets- och klimatperspektivet och ta upp att de behöver förnyas och moderniseras, så att de blir kompatibla med det vi behöver göra för att ställa om vår industri och våra samhällen.

Anf. 6 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack för föredragningen, statsrådet!

Jag lyssnar nog och hör att du i din muntliga föredragning beskriver en långsiktig industristrategi. Det välkomnar vi. Det är viktigt att industripolitiken är långsiktig så att den bidrar till ett investeringsklimat som gör att man snabbt vågar ge sig på de stora investeringar som kommer att krävas för att ställa om i hållbar riktning.

Det kommer troligtvis inte att bli en särskilt stor diskussion för att komma överens om att ha en långsiktig industristrategi. Det gäller däremot vad innehållet ska vara. Frågan är: Vilka partner har vi i det här för att få strategin att gå i rätt riktning ur ett miljöperspektiv?

Anf. 7 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Tack, statsrådet för föredragningen!

Regeringens ställningstagande är i grunden bra och klokt. Jag tror att vi har en ganska stor samsyn kopplat till hur vi vill att utformningen av en europeisk industristrategi ska se ut. Vi tror på effektiviseringar av den inre marknaden. Jag tror alltså att vi är ganska eniga om detta.

Det råder däremot ingen tvekan om att det finns olika uppfattningar inom Europa när det gäller hur en sådan industristrategi ska utformas. Min fråga liknar Annika Qarlssons. Vilka allierade har vi på det här området, i den mån det går att resonera om det?

Jag undrar framför allt hur regeringen kommer att återkomma till riksdagen när det gäller förankringen av en europeisk industristrategi. Det skulle vara angeläget att få en klarare bild av det.

Anf. 8 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Jag vill tacka för föredragningen.

På näringsutskottets sammanträde i går ställde jag en fråga till statssekreteraren om att man i underlaget talar om social hållbarhet. Just sociala frågor är något som Sverigedemokraterna självklart inte vill ska lyftas upp på EU-nivå. Svaret jag fick av statssekreteraren var att det mer är en fråga om vilka termer man använder, att det är en definitionsfråga. Man har inte för avsikt att diskutera någon form av konkret socialpolitik, även om man använder termen social hållbarhet i sammanhanget.

Jag vill bara göra ett medskick om att jag hoppas att man under dessa diskussioner inte går in mer konkret på det sociala området, även om man tycker att det är roligt att använda den termen.

Anf. 9 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru ordförande! Jag börjar med Jens Holms frågor.

I fråga om konkurrensreglerna har vi haft stor samsyn här i riksdagen om att det ska vara en strikt syn.

När det gäller Jens Holms konkreta fråga om statsstödsreglerna är de nu föremål för revidering. Det här är en balansakt. I januariavtalet som regeringen skrev i januari med Centerpartiet och Liberalerna är en del att vi ska försöka agera så att man kan stötta en ganska viktig och nödvändig omställning. Men det är en balansakt eftersom allting inte får rymmas inom det. Det är bara att konstatera att den typen av reflexer finns hos en del länder. Skulle man släppa på det alldeles för mycket och om allting skulle rymmas inom det tror jag inte att Sverige blir någon vinnare på det.

Jag tror också att det skulle leda till problem inom ramen för den inre marknaden.

När det gäller klimatomställningen däremot är det regeringens uppfattning att det bör finnas möjligheter. Jag uppfattar också att det finns en ganska stor samsyn om det.

Vi är inte här för att föra en politisk diskussion, men låt mig säga att jag i helgen hade möjlighet att tillsammans med Northvolt cykla i Skellefteå. Northvolt är en verksamhet som är på väg att starta. Och det har faktiskt skett utan alltför mycket statliga subventioner eller garantier, så som man påstår krävs i andra delar. Det är bara ett exempel på att det också finns kommersiella insatser som fungerar.

Annika Qarlsson frågar vilken dialog och vilka vänner vi har när det gäller industristrategin. Vi försöker föra en tät dialog med både Tyskland och Frankrike, både för att delta i diskussionen och för att hålla oss nära. Det finns en del oroväckande tendenser där.

Vi fortsätter också arbeta med en rad andra länder. Tillsammans med Tjeckien, Danmark, Irland, Lettland och Portugal har vi skickat in ett papper för att redogöra för vår syn. Det är en syn som det egentligen råder och har rätt ganska stor samsyn kring här i riksdagen.

För tydlighetens skull vill jag säga att vi kommer att fortsätta föra en nära dialog också med Tyskland och Frankrike som driver det här, eftersom det är oerhört viktigt.

När det gäller förankringen som Pål Jonson frågar om kommer vi, när det finns något skarpt, att hålla oss till den gängse ordningen. Som jag precis sa uppfattar jag dessutom att det i stora delar finns stor samsyn i den svenska politiska kontexten, såväl i riksdagen som i den allmänna diskussionen.

Tobias Andersson frågar om det sociala. Det är klart att det alltid är viktigt att framhålla att det också måste vara socialt hållbart. Men det här är inte meningen att vara en diskussion om socialpolitik. Det är mer en diskussion om hur vi i längden stärker den europeiska konkurrenskraften.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3 b, Konkurrenskraftsavstämning.

Anf. 11 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Avstämningen av konkurrenskraftsläget, så kallad competitiveness check-up, är en återkommande dagordningspunkt på konkurrenskraftsrådet. Temat den här gången är den externa dimensionen, det vill säga att EU behöver en omfattande, ambitiös och framåtriktad tillväxtagenda för att bli mer konkurrenskraftig på den globala marknaden och för att säkerställa hållbar tillväxt.

För regeringen är det här en viktig fråga. EU är världens största handelsblock och har varit framgångsrik när det gäller att omfatta fördelarna med världshandeln. Jag tror att EU-nämnden är väl medveten om det som pågår och att det därför är extra viktigt för oss att understryka det här.

EU:s handelspolitik har utvecklats och representerar i dag en bred agenda. Höga standarder för produktsäkerhet, djurskydd och mål som han-

del, miljö, jämställdhet och hållbarhet är alla integrerade delar av denna handelspolitik.

I grund och botten är vår uppfattning att EU måste vara en pålitlig och progressiv förhandlingspartner som försvarar och moderniserar det multilaterala handelssystemet inom WTO. Det är bara genom att respektera de multilaterala handelsreglerna som vi kan upprätthålla rättvisa spelregler. Detta måste verkligen understrykas i dessa dagar, med tanke på att just regelverket och WTO är satta under sådan hård press.

Vidare måste det också göras lättare för EU:s industri att delta i de globala värdekedjorna. Det betyder att den inre marknaden ska vara globalt anpassad och internationellt konkurrenskraftig.

Att införa nya regler som stänger vår öppenhet mot omvärlden är därför inte rätt väg att gå. Vi menar att EU måste avstå från att införa regler som är eller uppfattas som protektionistiska och som andra länder antingen kan använda som skäl för att införa ytterligare regler eller till och med följa efter. Ett konkret exempel är att EU:s skyddstullar mot stål har resulterat i att länder som Brasilien och Turkiet har aviserat att de tänker införa liknande skyddstullar mot Europeiska unionen.

Väl fungerande marknader med effektiv konkurrens möjliggör för nya företag att komma in på marknaden och stärker de svenska företagens förmåga att hävda sig på såväl den inre marknaden som internationella marknader. Den inre marknaden och dess regelverk behöver så långt som möjligt vara globalt anpassad då dagens företag och handelsflöden ofta är globala till sin natur. Därför blir det viktigt att regelverk och strategier för den inre marknaden i större utsträckning samordnas med den yttre handelspolitiken.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Övriga frågor. Jag noterar att statsrådet inte har något att ta upp här.

Anf. 13 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag har en fundering om typgodkännande av motorfordon med avseende på utsläpp från lätta personbilar. Finns det någon tidsplan för när den svenska ståndpunkten ska förankras? Hur ser tidsplanen för behandlingen i rådet ut vad gäller denna del?

Anf. 14 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru ordförande! Jag ber att få återkomma om behovet av förankring av detta. Det egentligen inte är vår fråga.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Det känns som att vi har tagit upp detta tidigare. Det handlar om information om hur vi ligger till. Vi kan säkert få den från något annat håll också.

Vi tackar för informationen.

2019/20:2
20 september

2019/20:2
20 september

Anf. 16 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):
Jag önskar er en trevlig helg.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Välkomna hit, statsrådet Matilda Ernkrans, statssekreterare Malin Cederfeldt Östberg med flera medarbetare! Vi börjar som vanligt med en återrapport.

Anf. 18 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru ordförande! Nämnden har fått rapporter från båda möten, och jag har inget att tillägga utöver det som rapporteras i dem.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Utveckla vår ekonomiska bas: vision om en långsiktig strategi för hållbar tillväxt.

Anf. 20 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Den första riktlinjedebatten benämns Utveckling av vår ekonomiska grund. Det är en vision för långsiktig strategi och hållbar tillväxt.

En av det finländska ordförandeskapets prioriteringar är att utveckla en forsknings- och innovationsledd hållbar tillväxt. Ordförandeskapet har en holistisk ansats som involverar flera politikområden vad gäller en vision om en långsiktig strategi för hållbar tillväxt.

Underlaget till diskussionen har nämnden fått. Det är ett papper från ordförandeskapet kallat *Ordförandskapsrapport*. Det är samma underlag som ligger till grund för riktlinjedebatten för industridelen av konkurrenskraftsrådet.

Utifrån den övergripande ståndpunkt som har förankrats i utbildningsutskottet avser jag att framföra att forskning och innovation har en central roll för att driva utveckling mot en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar tillväxt. Det finns på europeisk nivå flera politiska insatser inom forskning och innovation som kan bidra till att nå en hållbar tillväxt. Regeringen anser att det är viktigt att EU kraftsamlar och använder dessa insatser effektivt.

Regeringen anser att rapporten täcker många viktiga områden som behöver ingå i diskussionen om en hållbar tillväxt. Som exempel kan nämnas forskning och innovation för smarta elsystem. De frågeställningar som finns i rapporten är också relevanta för fortsatt diskussion.

Förslaget till ramprogrammet Horisont Europa är utformat för att hitta holistiska lösningar på stora samhällsutmaningar. Det gäller inte minst de uppdrag, missions, som kommissionen nu planerar för. Jag avser att vid rådsmötet lyfta fram både ramprogrammet och särskilt uppdragens centrala roll i utvecklingen av en hållbar tillväxt.

Det finns ett förslag om att 35 procent av ramprogrammets budget ska gå till klimatåtgärder. Resultat från aktiviteter i programmet inklusive uppdragen kommer att kunna bidra till en hållbar tillväxt.

Genom att garantera fri rörlighet för kunskap och forskare spelar det europeiska forskningsområdet, ERA, också en viktig roll för att nå målet. ERA kommer att vara prioriterat för de kommande tyska och kroatiska ordförandeskapen under 2020. Därför är det positivt att rollen för ERA också lyfts upp i rapporten.

Jag avser även att lyfta fram att forskningsinfrastrukturer som finns inom EU, såsom ESS eller Sci Life Lab, kan bidra i utvecklingen av en hållbar tillväxt. Kring dessa anläggningar utvecklas ofta innovationscentrum med forsknings- och innovationsintensiva företag. Det gäller inte minst nystartade företag.

Utvecklingen av rymdteknik är ytterligare ett område som Sverige kommer att lyfta fram i sammanhanget.

Vid riktlinjedebatten vill ordförandeskapet höra medlemsstaternas syn på rapportens ansats till att nå hållbar tillväxt och hur den bör tas vidare. Sverige bör uttrycka att rapporten samlar många viktiga frågor som behöver behandlas brett i olika forum.

Det finns inom olika områden högnivågrupper med representation från medlemsstaterna som ger råd till rådet och kommissionen. Inom forskning och innovation finns kommittén för det europeiska forskningsområdet, Erac. Dessa rådgivande grupper kan vara lämpliga forum för diskussion och för att ge kommissionen vägledning i hur vi uppnår en hållbar tillväxt. Ordförandeskapets rapport kan utgöra en bra grund i diskussionerna.

Anf. 21 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack, statsrådet, för en bra föredragning inför mötet nästa vecka!

Jag vill från Centerpartiet skicka med två saker. Det handlar bland annat om potentialen med synergier mellan olika forskningsområden. Om vi ska nå hållbara klimatsmarta lösningar måste det ske mellan olika forskningsområden.

Statsrådet nämnde innovationer. Innovationsrådets viktiga roll behöver betonas. Forskningen kan leda till innovationer som kan användas brett inom industrin och företag. Ny teknik och nya innovationer kommer att vara avgörande för att vi ska kunna klara klimatutmaningen. Det kommer endast att lyckas om detta kan skalas upp brett.

Jag tror att det från svensk sida är viktigt att betona kopplingen mellan forskning och innovationer. Jag ville säga detta som ett medskick.

Anf. 22 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Det är ett klokt medskick. Att koppla ihop forskning och innovation ligger absolut i linje med regeringens politik. Jag tar med mig detta.

Synergi mellan olika forskningsområden är något som vi kommer att behandla under nästa dagordningspunkt vid mötet nästa fredag. Jag hoppas att de besked som jag kan lämna under den ger en bra bild av hur vi avser att agera.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Horisont Europa-paketet: synergier med andra program.

Anf. 24 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Den andra riktlinjedebatten på rådsmötet kommer som sagt att handla om synergier mellan ramprogrammet Horisont Europa och andra program.

Ordförandeskapet har presenterat ett underlag som nämnden har fått. Detta underlag var inte tillgängligt i sin helhet när överläggningen med utbildningsutskottet ägde rum. I underlaget finns dock två frågor som debatten ska utgå ifrån.

Ordförandeskapet undrar hur nationella fonder, privata fonder och Europeiska investeringsbanken, EIB, bäst kan användas för att komplettera ramprogrammet Horisont Europa. Man vill dessutom höra medlemsstaternas idéer om hur man skapar synergier mellan strukturfonderna, till exempel genom smart specialisering och nationella forsknings- och innovationsprogram.

Utifrån den övergripande ståndpunkten, som förankrades med utbildningsutskottet, avser jag att vid rådsmötet framföra att synergier är något som måste eftersträvas för att man ska få ett effektivt utnyttjande av EU-budgeten. Det ligger också i linje med den svenska budgetrestriktiva linjen i förhandlingarna.

Som svar på den första frågeställningen ser regeringen att många av synergierna mellan olika EU-program skapas av de forskare, företag och andra organisationer som genomför projekt. Tydliga regler i olika program är därför en förutsättning för att deltagare ska kunna skapa synergier. Inriktning och kriterier för finansiering av olika program måste vara tydliga för dem som ansöker om finansiering av projekt. Kommissionen har här en avgörande informationsroll tillsammans med nationella informationsfunktioner.

Europeiska investeringsbanken, EIB, gör olika slags investeringar inom forskning och innovation. Samtidigt innehåller förslaget till Horisont Europa det nya europeiska innovationsrådet, EIC. Dessa ger liknande finansiering, även om målgrupperna skiljer sig åt. Det är av stor vikt att uppdragen för dessa kompletterar varandra och att det är tydligt när man får stöd från den ena eller andra.

Synergier med finansiering från privata stiftelser kan bara uppnås genom en bra dialog. Regeringen anser att Sverige skulle kunna ge exempel på hur Wallenbergstiftelsernas investeringar ger synergier med statliga satsningar. Genom god dialog och samverkan kan en samordnad insats ge en större effekt än vad de enskilda insatserna skulle ha åstadkommit tillsammans. Regeringen skulle välkomna om kommissionen förde fler dialoger med lämpliga stiftelser och andra finansierande organ om gemensamma satsningar inom forskning och innovation.

Som svar på den andra frågeställningen avser jag att vid rådsmötet lyfta fram att smart specialisering är en strategi som både kommissionen och regeringen uppmuntrar till inom strukturfonderna. Regeringen avser att

påpeka att prioritering inom strukturfonderna görs på regional nivå i enlighet med subsidiaritetsprincipen.

Från nationell nivå kan stöd i olika form ges till regionerna för arbetet med att utveckla strategier för smart specialisering. I Sverige erbjuder både Tillväxtverket och Vinnova stöd till regionernas arbete. Främst sker det genom stöd till samarbete, erfarenhetsutbyte och dialog. Medlemsstaterna bör också säkerställa att regionerna är medvetna om hur de kan tillgodogöra sig medel från andra program på såväl nationell som europeisk nivå inom sina specialiseringsområden.

Anf. 25 ROBERT STENKVIST (SD):

Statsrådet nämnde Sveriges och regeringens budgetrestriktiva hållning. Vi tycker dock att regeringen borde vara mycket tydligare och sätta ned foten vad gäller en budgetrestriktiv hållning, vilket vi ofta har påtalat.

Fler och fler program införs, och varje program kostar mer. Samtidigt finns brexit för handen. Sverigedemokraterna befarar att budgeten kommer att svälla ut över alla gränser och att Sveriges budget kommer att öka på ett skadligt sätt.

Vi har i utskottet anmält en avvikande mening angående regeringens ståndpunkt. Ska jag läsa upp den?

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Om den är lång kan du kanske sammanfatta den i tre meningar.

Anf. 27 ROBERT STENKVIST (SD):

Den är bara en mening. Vi vill att det efter första stycket införs en mening som lyder enligt följande: "Varje program ska också ha en avgränsad budget så att det inte bidrar till en ökning av EU:s totala budget, utan helst en minskning av densamma."

Anf. 28 JENS HOLM (V):

Denna debatt handlar om hur man mer generellt ska kunna påverka EU:s forskningspolitik. Jag tycker att mycket av det som statsrådet har tagit upp är bra. Det jag lite grann kan sakna är ett jämställdhetsperspektiv i forskningen.

Av erfarenhet vet vi att om man har stort fokus på så kallad excellens, det vill säga toppforskning och liknande, vilket tas upp i den andra frågan, tenderar medlen att gå till dem som redan bedriver toppforskning, det vill säga mer pengar går till män än till kvinnor.

Om vi i grunden ska få en mer jämställd forskarvärld tror jag att man behöver vara mer proaktiv och se dessa strukturer. Det vore därför väldigt värdefullt om statsrådet kunde lyfta upp jämställdhetsperspektivet och konstatera att det så som det ser ut i dag är ojämnt. Ju högre upp i akademierna man kommer desto mer ojämnt blir det.

Jag undrar helt enkelt om jämställdhetsdimensionen är något som statsrådet skulle kunna baka in i sitt anförande. Då skulle i alla fall vi bli nöjda.

Anf. 29 ANNIKA QARLSSON (C):

Det är bra att Sveriges ståndpunkt är att det bör finnas många synergier på olika håll och att det förs fram på olika sätt. Det viktiga är att kunna samordna detta på bästa och mest effektiva sätt.

Jag vill dock också komma med ett annat inspel. Det är viktigt att betona att excellenskravet inte får urvattnas. Det får inte ske på bekostnad av kvinnor som ska forska. Däremot måste det finnas ett krav på excellens. Jag skulle gärna vilja se att det förtydligades i den svenska ståndpunkten.

Jag tror att det är oerhört viktigt att också ha jämställdhetsglasögonen på. Men att lägga ut forskningsmedel utan krav på excellens tror jag skulle vara negativt för forskningens resultat.

Anf. 30 PÅL JONSSON (M):

Fru ordförande! Vi kan också ställa oss bakom det yrkande som Centerpartiet gjorde i det avseendet.

Den andra delen tror jag är att i dessa europeiska forum lyfta fram Vinnovas strategiska innovationsprogram. Vi har en mycket framgångsrik modell där, triple helix-modellen, där vi lyckas hitta samverkan mellan myndigheter, företag och akademi. Detta är en framgångsberättelse som vi gärna skulle marknadsföra på europeisk nivå.

Ministern lyfte också fram smart specialisering och det arbete som sker på nationell nivå. Vi skulle kunna föra fram det också på europeisk nivå. Mig veterligt har vi dock inte utvärderat regionerna med smart specialisering i Sverige. I mitt eget hemlän Värmland jobbar vi till exempel mycket med bioekonomi. Ett allmänt medskick där är att lyfta fram de regionerna även i europiska sammanhang, men då måste man också utvärdera dem på nationell nivå.

Detta var lite grann utanför den exakta agendan, men det ligger mig varmt om hjärtat.

Anf. 31 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Då kanske det är lättast att börja med det sista. Till ledamoten Pål Jonsson vill jag säga att det är som han säger: Den nationella utvärderingen av smart specialisering ligger lite utanför agendan. Däremot verkar vi vara engagerade tillsammans i att smart specialisering är ett arbetssätt som är värt att lyfta fram också på den här diskussionspunkten – för det är ju ingen beslutspunkt utan en diskussionspunkt, en riktlinjedebatt. Jag hoppas att du känner dig trygg med det jag har tänkt att jag ska kunna säga.

När det gäller Vinnovas innovationsprogram uttrycker jag inte det så tydligt här. Jag tycker dock att man kan läsa in det i det som jag uttrycker på den här diskussionspunkten. Beroende på hur diskussionen går kan man ha med sig det.

Till ledamoten Annika Qarlsson: I den andra delen av diskussionen kommer som sagt detta med synergier med på ett tydligt och bra sätt. Excellens och jämställdhet ska ju verkligen inte sättas i motsättning till varandra – om jag nu också försöker väva in frågan från ledamoten Jens Holm. När det gäller regeringens position har vi drivit mycket hårt och framgångsrikt i Horisont Europa, det ramprogram som vi talar om här, att det ska utgå från excellens, men vi har också fått med – och det har varit ett tydligt svenskt arbete – både jämställdhet och jämställdhetsintegrering.

Det är väl anledningen till att jag inte denna gång, på denna diskussionspunkt, hänvisar till just Horisont Europa. Jag menar att vi täcker in det som handlar om både excellens och jämställdhet, som vi med framgång har fått med i båda de här programmen.

När det gäller ledamoten Robert Stenkvist och budgetrestriktivitet vill jag bara vara tydlig med att regeringens målsättning är att den svenska EU-avgiften inte ska öka, att EU-budgeten moderniseras och att man omprioriterar. Det kan med fördel göras för bland annat forskning och innovation, eftersom forskning och innovation tillhör de områden som främjar konkurrenskraft och jobbskapande. Just forskning och innovation är områden som regeringen prioriterar – inom en minskad budgetram. Så hanterar vi det, helt enkelt.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Har statsrådet något att säga på punkten Övriga frågor?

Anf. 33 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Nej, inget annat på Övriga frågor.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för i dag.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Välkommen hit, statsrådet Anders Ygeman med medarbetare! Vi går först in på punkten Återrapport. Jag lämnar ordet till statsrådet, om det finns något att säga utöver det utskickade.

Anf. 36 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! Nej, vi har översänt en skriftlig rapport och hänvisar till den. Men jag svarar gärna på frågor om det finns några sådana.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Då går vi in på samrådet inför mötet i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi och dagordningspunkt 3, Meddelande om utkastet till nationella energi- och klimatplaner.

Anf. 38 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Under den här dagordningspunkten väntas en diskussion om de nationella energi- och klimatplanerna och hur medlemsstaterna anser att gapet mot EU-målen bör slutas. Med "gapet" avses skillnaden mellan den totala ambitionen i medlemsstaternas planer och EU-målen för förnybart och energieffektivisering. Bakgrunden är att kommissionen under sommaren presenterade sina landsspecifika rekommendationer till medlemsstaterna om respektive plans ambitionsnivå. Kommissionen presenterade också en utvärdering om den sammanlagda ambitionen hos samtliga planer för att se hur vi ligger till mot EU-målen. Detta gjordes i enlighet med vad som lagts fast i styrordningsförfordningen för energiunionen.

Det finns enligt kommissionens beräkningar ett ambitionsgap gentemot både förnybarhetsmålet och energieffektiviseringsmålet efter att medlemsstaterna lämnat in sina utkast till planer. Ordförandeskapet ställer i sitt underlag frågor om vilken process medlemsstaterna förutser för att sluta ambitionsgapet för förnybart och energieffektivisering.

Regeringen välkomnar den här processen mellan medlemsstaterna och kommissionen. Processen för vad som händer vid ambitions- eller leveransgap måste vara transparent och tydlig så att medlemsstaterna i förväg vet vad de blir bedömda på, detta inte minst för att skapa legitimitet för processen.

Regeringen anser att samtliga medlemsstater bör ange nationella bidrag inom förnybart som lägst motsvarar de överenskomna objektiva kriterierna, detta för att ambitionsgapet för förnybart ska kunna slutas och EU-målet nås. Regeringen anser vidare att det är viktigt att uppnå de gemensamma EU-målen för förnybart och energieffektivisering för att undvika en situation där kommissionen måste föreslå EU-åtgärder som leder till minskad flexibilitet i genomförandet. Om den situationen ändå

uppstår anser regeringen att EU-åtgärder bör vara riktade till dem som redovisat icke ambitiösa bidrag i enlighet med de objektiva kriterierna.

Vidare ställer ordförandeskapet frågor om rådets roll i processen med planerna. Regeringen anser att det är viktigt att ansvar och roller är tydliga för att säkerställa legitimiteten för processen.

Anf. 39 ANNIKA QARLSSON (C):

När kommissionen sammanställt ländernas preliminära energiplaner kan det konstateras att det inte räcker, precis som statsrådet sa. Kommissionen uppmanar nu länderna att höja sina ambitioner. Hur ser regeringen på scenariot där redan ambitiösa länder som Sverige och andra säger att de kan göra ännu mer, medan andra inte lika ambitiösa länder väljer att göra väldigt lite? Jag tänker att det är lite relevant i sammanhanget, då vi har några länder som fortfarande inte ställer sig bakom 2050-målet och också signalerar att det kostar om de ska vara med på den här banan. Risken är att vi fortsätter att hålla dem under armarna och inte ställer krav på att de också är med och bidrar med det som ska göras.

Hur kommer Sverige att agera i de här frågorna? Hur ser strategin ut framöver för att alla länder ska vara med och bidra på ett relevant och likvärdigt sätt?

Anf. 40 LOTTA OLSSON (M):

Jag skulle vilja komma till den kritik som har kommit från kommissionen om leveranssäkerhet i elnätet i Sverige och hur regeringen avser att ta hand om den frågan. Detta är något som vi ser börjar vara ett problem i både Mellansverige och södra Sverige, och det är också något som kommissionen påpekar. Hur kommer man att förpacka och ta hand om den här frågan framåt? Energiplanerna räcker inte, säger Annika Qarlsson, och det är faktiskt så. Där måste man tänka till.

Från moderat håll har vi annars förespråkat en ökad sammanlänkning från 15 till 25 procent. Det kan vara en del i att skapa en leveranssäkerhet, liksom ett ökat kärnkraftsinslag. Men det var lite utanför boxen.

Anf. 41 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Tack för informationen, statsrådet! Jag tänkte mer på de rekommendationer vi har fått från EU-kommissionen. Det finns mål som ska uppnås till 2030. Min fråga gäller egentligen det här senaste, där kommuner sätter käppar i hjulen för utbyggnaden av vindkraften. Kan detta göra att vi inte kan uppnå de mål som vi har sagt att vi ska nå?

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Jag lämnar ordet till statsrådet. Flera av frågorna var kanske lite utanför den diskussion som ska föras på rådet, men du får välja själv hur du hanterar dem.

Anf. 43 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! Jag vänder mig först till Annika. Vår strategi är att de objektiva kriterierna ska göra att respektive land ska återkomma med planer som gör att de ska klara sina respektive mål. Sedan finns det några

länder som ändå redovisar ambitiösare, men grunden är att alla länder ska leva upp till de mål som har satts upp.

Regeringen avser att återkomma, Lotta, med ett leveranssäkerhetsmål i enlighet med de EU-beslut som finns. Samtidigt ska man i denna diskussion komma ihåg att IEA, den internationella energimyndigheten, nyligen gjorde en rankning av världens 190 elnät, och i den rankningen kom Sverige på första plats. När det gäller den lokala kapacitetsbrist som finns på vissa orter i Sverige är det helt andra åtgärder som krävs där. Regeringen aviserade i budgetpropositionen att vi ska ge ett uppdrag till länsstyrelserna i respektive län där det finns risk för kapacitetsbrist och samla lokala intressenter för att möta den utmaningen.

På Roberts fråga är det enkla svaret nej.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till nästa punkt, punkt 4 på rådsdagordningen, Energisektorn efter 2030: arbeta för klimatneutralitet.

Anf. 45 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! Under den här dagordningspunkten har det finländska ordförandeskapet efterfrågat goda exempel från medlemsstaterna samt en diskussion om hur vi agerar nationellt för att på sikt uppnå klimatneutralitet och vilka framtida förändringar som behövs.

Vad gäller goda exempel avser regeringen att lyfta fram vår nordiska avreglerade elmarknad med en hög sammanlänkning som ett positivt exempel för hela EU i strävan att öka elektrifieringen av energisystemet. Regeringen avser vidare att påpeka att priset på växthusgasutsläpp behöver öka över tid och lyfta fram vår svenska koldioxidskatt som exempel på ett nationellt effektivt styrmedel. Vad gäller EU:s politik i ett kortare perspektiv behöver högre mål kombineras med en strävan att minska EU:s detaljreglering av hur de energipolitiska målen nås.

Regeringen avser också att lyfta fram att omställningen är nödvändig för att bromsa klimatförändringarna och skapa förutsättningar för nya jobb och stärkt industriell konkurrenskraft i sektorer som framgent kommer att få ökad global efterfrågan. Elektrifiering av industrin och transportsektorn liksom biodrivmedelsproduktion ur skogsråvara är exempel på sådana sektorer.

Anf. 46 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Sverigedemokraterna vill inkomma med en avvikande mening. Precis som statsrådet förtydligar vill ordförandeskapet ha in goda exempel från medlemsstaterna. Vi är inte helt eniga om vilka goda exempel som borde lyftas fram till ordförandeskapet. Till exempel kan den nordiska avregleringen och sammanlänkningen absolut ses som någonting positivt, men det har varit svårt att styrka att den har minskat andelen fossilproducerad el i elnätet. Dessutom har man premierat väderberoende elproduktion på bekostnad av mer stabil sådan.

Vi hade däremot velat lyfta fram det som är den huvudsakliga anledningen till Sveriges låga andel fossilproducerad el. Det är självklart

den svenska kärnkraften, som regeringen inte alls ämnat lyfta fram i sin ståndpunkt, vilket vi tycker är tråkigt. Därmed vill vi anmäla en avvikande mening under denna punkt.

Anf. 47 LOTTA OLSSON (M):

Från moderat håll vi också lyfta fram behovet av kärnkraft för att nå de fossilfria målen. Vi behöver både öka sammanlänkningen och satsa på kärnkraften. Jag vet inte om vi ska anmäla en avvikande mening, men det här bör komma med på något sätt.

Anf. 48 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag tackar statsrådet för föredragningen inför mötet.

Det är intressant när man lyfter fram positiva exempel på hur vi har hanterat olika saker. Det är oerhört värdefullt att vi har en större elmarknad och att vi har avreglerat den, sett till att vi är bättre på sammanlänkningen och sett till att vi kan transportera mellan olika delar beroende på var det finns bra tillgångar.

Vi skulle också vilja se att vikten av långsiktiga spelregler framhålls. Den här typen av frågor kan inte variera från säsong till säsong eller från år till år, utan det är väldigt långsiktiga spelregler som behövs. I Sverige har vi lyckats hålla en enighet och en bredd. Det gör att man vågar investera, eftersom det tar lång tid innan man kan räkna hem den typen av investeringar. Jag tror att det utöver nationella investeringar behövs ett samarbete och gemensamma regelverk för att få till de gränsöverskridande investeringar som krävs på energiområdet, exempelvis för att sammankoppla elnät i Europa. Där kan Sverige och andra klimatambitiösa länder fungera som Europas gröna batteri och bidra till att fasa ut fossil energi på kontinenten. Jag tycker att det finns många delar av vår politik som går att visa på som positiva exempel. Jag delar inte bilden att avregleringen inte skulle vara ett sådant.

Anf. 49 JENS HOLM (V):

Kopplat till det här finns också diskussionen om EU:s klimatstrategi. Där har vi alltid understrukt vikten av att ha högre ambitioner och till exempel sikta på nollutsläpp till 2040 och inte så sent som 2050. Med högre ambitioner kommer också kraven på mer åtgärder ganska naturligt – politiken måste bli mer ambitiös.

Vad gäller energisektorn konkret: Det som jag rätt ofta saknar i de här diskussionerna är vad de andra politikområdena gör. Längst ned på dagordningen finns punkten Övriga frågor. Där har vi en rubrik om tryggad gasförsörjning. EU har under väldigt lång tid pumpat in miljoners miljoner euro i subventioner till fossilgasindustrin. Man bygger fossilgasnät in till Europa. Även till Sverige har man gett EU-subventioner. Detta är att låsa sig fast i en annan fossil energikälla. Jag tycker att det skulle vara väldigt värdefullt ifall ministern kunde lyfta fram de subventioner som fortfarande ges till fossila energikällor på medlemsstatsnivå och på EU-nivå. Det är helt enkelt så att den ena handen inte riktigt verkar veta vad den andra gör. Det är en konkret fråga till ministern: Tänker han lyfta fram fossila subventioner och att de måste fasas ut?

Anf. 50 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Jag vill anmäla en avvikande mening även från Kristdemokraternas sida. Vi vill framhålla kärnkraftens betydelse och vikten av att vi har med kärnkraften i de här texterna och diskussionerna. Den är så pass viktig för att kunna uppnå målen till 2030 och 2050. Nettonollutsläpp är kommissionens långsiktiga strategi, och man ställer krav på länderna att uppfylla detta. Det är viktigt med sol, vind och vatten i det här fallet – förnybart i all ära. Det är viktigt att vi är positiva till teknikutveckling för att kunna minska energiförbrukningen, att man nu har infört reduktionsplikt och så vidare. Det är många steg man behöver ta för att kunna komma fram till de nettonollutsläpp som vi gärna vill kunna uppnå, helst tidigare än 2050, som är EU:s uppsatta mål. Men att kärnkraften, som är fossilfri, inte nämns i sammanhanget innebär att man går förbi en viktig energikälla. Vi får i dag mer än 40 procent av vår elproduktion från kärnkraften. Vi tycker att den ska lyftas fram och att den ska finnas med under diskussionen och även i regeringens ståndpunkt.

Anf. 51 JAN ERICSON (M):

Statsrådet nämnde detta med att framhålla den svenska koldioxidskatten som ett exempel. Vi kan säkert ha lite olika åsikter här inne om hur hög koldioxidskatt som är optimal. Sverige har vad jag vet fortfarande världens i särklass högsta koldioxidbeskattning. Men samtidigt kan man konstatera att en hög koldioxidskatt i Sverige är en konkurrensnackdel jämfört med andra länder. Om då andra EU-länder inför koldioxidskatt på nationell nivå är det knappast någonting som försämrar för den svenska konkurrenskraften. Det är snarare en fördel för Sverige. Men då kommer frågan hur statsrådet tänker argumentera. Är det fortfarande nationell koldioxidbeskattning i EU-länderna som är den svenska linjen, eller finns det tankar om en mer EU-övergripande koldioxidskatt? Det senare är något som vi från moderat sida inte är positiva till.

Anf. 52 ARMAN TEIMOURI (L):

Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Från Liberalernas sida vill vi också anmäla en avvikande mening. Vi tycker att Sveriges unika energimix inte lyfts fram. Sverige har baskraft i kärnkraft, vattenkraft och förnybart. Vi tycker inte att man lägger tillräckligt med energi på just kärnkraft.

Anf. 53 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Vi lägger tydligt inte tillräckligt med energi på kärnkraften – no pun intended!

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Jag vill påpeka för nämnden att det finns ett problem om man anser att vi ska stå upp för att EU inte ska lägga sig i energimixen och samtidigt har en massa åsikter om hur andra länder ska ha sin energimix. Jag ber ledamöterna att fundera lite på vad som är viktigast för ledamöterna.

Anf. 55 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru ordförande! När det finländska ordförandeskapet har valt att ha goda exempel har inte den svenska energimixen varit okänd för vare sig det finländska ordförandeskapet eller resten av EU. Det är bakgrunden till att vi inte lyfter fram detta. Men om vi för att nå samförstånd och god stämning i EU-nämnden ändå vill nämna det skulle jag föreslå en formulering som nämnden i tidigare liknande fall har ställt sig bakom. Den låter så här: I kommissionens meddelande liksom i IPCC:s rapport presenteras ett antal scenarier för att nå nettonollutsläpp globalt och inom unionen. I dessa scenarier ingår såväl förnybar energi som kärnkraft för att uppnå klimatmålen.

Då har vi kanske löst ut den frågan. Sedan tror jag att det egentligen är så att kärnkraftsdiskussionen passar bättre i de respektive länderna. Vi vill verkligen inte ha en situation där det är EU som pekar på länder och säger att man ska ha den ena eller andra energikällan. Vi menar att det är nationell kompetens. Då kan jag också passa på att svara på Jan Ericsons fråga om koldioxidskatten. Det är samma sak här. Vi menar att skattepolitiken är nationell kompetens. Däremot menar vi att det faktum att man prissätter koldioxid på det sätt vi har gjort i Sverige förtjänar att belysas som ett positivt exempel. Detta är också någonting som vi har haft en bred politisk enighet om i Sverige. Det var till och med så att beredningsarbetet överlevde regeringsskiftet vid den tiden.

Jag har svarat på Tobias och Lottas frågor om kärnkraft. Annika ville att vi skulle lyfta in långsiktiga spelregler. Det har jag ingenting emot att göra.

Jens lyfte fram frågan om fossila subventioner. Den hör inte riktigt hemma här, men vi har tänkt så här: När vi lyfter fram elektrifiering som en av nycklarna framåt gör vi det i motpol mot dem som driver gasnätverk som en del. I den meningen tar vi ändå de facto ställning, menar vi.

Jag tror att jag klarade av alla frågeställningar. Den som känner sig glömd får vinka till.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Skulle statsrådet kunna läsa upp formuleringen en gång till? Om du vet får du gärna också säga när den var uppe i nämnden.

Anf. 57 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Det var den 1 mars. Formuleringen lyder: I kommissionens meddelande liksom i IPCC:s rapport presenteras ett antal scenarier för att nå nettonollutsläpp globalt och inom unionen. I dessa scenarier ingår såväl förnybar energi som kärnkraft för att uppnå klimatmålen.

Att det är formulerat så handlar också om att vi inte vill ha den här styrningen från EU.

Anf. 58 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Jag vill från Sverigedemokraternas sida säga att vi absolut kan gå med på den förlikningen. Men de övriga poängerna i vår avvikande mening står kvar. Vi anmäler alltså ändå en avvikande mening.

Anf. 59 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Det var utmärkt att statsrådet hade en sådan utmärkt kompromiss till handa så nära. Det uppskattar vi. I gott samförstånd kan vi då ställa oss bakom den gemensamma position som vi hade i mars.

Anf. 60 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Statsrådet! Med den formuleringen ställer sig Kristdemokraterna också bakom regeringens ståndpunkt.

Anf. 61 LOTTA OLSSON (M):

Jag har en kort kommentar. Jag står bakom Jens Holms begrepp ”fossilgas”. Jag tycker att vi från svenskt håll ska framhålla att det faktiskt inte är naturgas det handlar om, utan fossilgas.

Anf. 62 ARMAN TEIMOURI (L):

Som Pål Jonson sa var det bra att kompromissen låg så nära till hands. Vi står också bakom den.

Anf. 63 JENS HOLM (V):

Vi tycker inte att den här nya formuleringen tillför någonting alls av vikt. Men okej – den refererar till det som IPCC har sagt. Vi kan väl tycka att den får slinka igenom.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Har statsrådet något att tillägga?

Anf. 65 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Nej.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Innehållsförteckning

§ 1 Konkurrenskraft – Inre marknad och industri

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	1
Anf. 5 JENS HOLM (V)	2
Anf. 6 ANNIKA QARLSSON (C).....	3
Anf. 7 PÅL JONSON (M).....	3
Anf. 8 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	3
Anf. 9 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 11 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	4
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 13 ANNIKA QARLSSON (C).....	5
Anf. 14 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	5
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 16 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	6

§ 2 Konkurrenskraft – Forskning

.....	7
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 18 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	7
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 20 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	7
Anf. 21 ANNIKA QARLSSON (C).....	8
Anf. 22 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	8
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 24 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	9
Anf. 25 ROBERT STENKVIST (SD).....	10
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 27 ROBERT STENKVIST (SD).....	10
Anf. 28 JENS HOLM (V)	10
Anf. 29 ANNIKA QARLSSON (C).....	11
Anf. 30 PÅL JONSON (M).....	11
Anf. 31 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	11
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 33 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	12
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	12

§ 3 Transport, telekommunikation och energi

.....	13
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 36 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	13
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 38 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	13
Anf. 39 ANNIKA QARLSSON (C).....	14
Anf. 40 LOTTA OLSSON (M).....	14
Anf. 41 ROBERT HALEF (KD).....	14
Anf. 42 ORDFÖRANDEN.....	14

Anf. 43	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	14	2019/20:2
Anf. 44	ORDFÖRANDEN.....	15	<u>20 september</u>
Anf. 45	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	15	
Anf. 46	TOBIAS ANDERSSON (SD).....	15	
Anf. 47	LOTTA OLSSON (M).....	16	
Anf. 48	ANNIKA QARLSSON (C).....	16	
Anf. 49	JENS HOLM (V)	16	
Anf. 50	ROBERT HALEF (KD).....	17	
Anf. 51	JAN ERICSON (M).....	17	
Anf. 52	ARMAN TEIMOURI (L)	17	
Anf. 53	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	17	
Anf. 54	ORDFÖRANDEN.....	17	
Anf. 55	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	18	
Anf. 56	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 57	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	18	
Anf. 58	TOBIAS ANDERSSON (SD).....	18	
Anf. 59	PÅL JONSON (M).....	19	
Anf. 60	ROBERT HALEF (KD).....	19	
Anf. 61	LOTTA OLSSON (M).....	19	
Anf. 62	ARMAN TEIMOURI (L)	19	
Anf. 63	JENS HOLM (V)	19	
Anf. 64	ORDFÖRANDEN.....	19	
Anf. 65	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	19	
Anf. 66	ORDFÖRANDEN.....	19	